

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 90/07-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť F. P., K., zastúpeného advokátom JUDr. Z. K., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 313/94 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 233/03 zo 7. apríla 2004 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo F. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 313/94 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 233/03 zo 7. apríla 2004 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Košice II prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 313/94 konať bez zbytočných prietáhov.

3. F. P. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 100 000 Sk (slovom stotisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť F. P. trovy konania v sume 5 788 Sk (slovom päťtisíc sedemstoosemdesiatosem slovenských korún), a to do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu, advokáta JUDr. Z. K., Advokátska kancelária, K.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 90/07-8 zo 17. apríla 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť F. P., K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 313/94 v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 233/03 zo 7. apríla 2004 (nález nadobudol právoplatnosť 30. apríla 2004).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v roku 1994 podal sťažovateľ „žalobu na

náhradu škody“ proti FN v K. (ďalej len „žalovaný“), na základe ktorej je konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 14 C 313/1994. Sťažovateľ sťažnosťou podanou ústavnému súdu 23. septembra 2003 namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v uvedenom konaní. Ústavný súd o podanej sťažnosti rozhodol nálezom č. k. III. ÚS 233/03-26 zo 7. apríla 2004, ktorý nadobudol právoplatnosť 30. apríla 2004 a v ktorom vyslovil porušenie sťažovateľom namietaného základného práva a zároveň prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

Podľa vyjadrenia sťažovateľa: „Napriek tomuto nálezu Ústavného súdu, vo veci nie je konané bez prietáhov. Vzhľadom na pretrvávajúce prietahy som dňa 24.11.2006 podal sťažnosť predsedovi okresného súdu. Vyjadrenie predsedu OS Košice II. JUDr. V. K. pod sp. zn. 23112/03 zo dňa 28.11.2006 popiera, aby súd nebol činný a dôvody vidí v zmenách ustanovených znalcov pričom v období od 5.5.2006 do 19.9.2006 bol spis v dôsledku mnou podaného odvolania na Krajskom súde v Košiciach.“

Sťažovateľ ďalej uvádza: „S názorom predsedu OS Košice II. nie je možné sa stotožniť z nasledovných dôvodov:

Napriek nálezu ÚS nebolo vo veci konané bez prietáhov. Od apríla 2004 doposiaľ nebolo vo veci vykonané ani jedno pojednávanie. Súd za sledované obdobie zdĺhavo oslovoval znalcov na vypracovanie znaleckého posudku, od 26.9.2005, kedy sme sa vyjadrili k znaleckému posudku MUDr. H. nie je zrejmé, či vôbec vo veci koná, nakoľko žiadne vyrozumenie doručené nebolo, a úplne zbytočne riešil otázku oslobodenia žalobcu od zaplatenia súdnych poplatkov.

Mám za to, že napriek jednoznačným prietahom v konaní v minulom období /pred rozhodnutím ÚS/ tak aj v súčasnosti, tieto prietahy existujú. (...)

Na základe uvedených skutočností v závere sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd „vydal bez ústneho pojednávania tento nález:

1/ Základné právo F. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na to, aby jeho záležitosť bola prerokovaná

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II. v Košiciach v konaní vedenom pod sp.zn. 14C 313/94 bolo porušené.

2/ F. P. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100.000.-Sk, ktoré je Okresný súd Košice II. v Košiciach povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3/ Advokátovi JUDr. Z. K. uhradiť trovy právneho zastúpenia v zmysle vyhl. MS SR č. 655/2004 Z.z. § 11 ods. 2/ v sume 5.788,-Sk/ dva právne úkony – prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a písomné podanie na súd /2x2.730.-Sk/ a dvakrát po 164.-Sk paušálna suma náhrad, na účet advokáta: JUDr. Z. K., AK K.“

Na základe výzvy ústavného súdu z 3. mája 2007 sa k sťažnosti vyjadril okresný súd prostredníctvom svojho predsedu. List sp. zn. 1SprV/224/2007 z 11. mája 2007 doručený ústavnému súdu 17. mája 2007 obsahoval chronológiu vykonaných procesných úkonov a predseda okresného súdu v ňom uviedol: „*Vzhľadom na chronológiu vo veci vykonaných úkonov po doručení nálezu Ústavného súdu SR je zrejmé, že súd v konaní nie je nečinný a vykonáva úkony smerujúce k jeho ukončeniu. Je však potrebné poukázať na skutkovú obtiažnosť daného sporu, spočívajúcu v nutnosti nariadiť opakované znalecké dokazovanie, ale predovšetkým obtiažnosť pri zabezpečovaní adekvátneho súdneho znalca.“*

V závere listu oznámil ústavnému súdu, že súhlasí s prerokovaním sťažnosti bez nariadenia ústneho pojednávania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu týkajúceho sa posudzovaného konania dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

V skúmanom období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 233/03, t. j. po 30. apríli 2004 ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností,

z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci:

Dňa 6. mája 2004 okresný súd vyzval sťažovateľa ku chronologickej špecifikácii námietok, o ktoré opiera svoju žalobu. Na základe výzvy 7. júna 2004 sťažovateľ predložil okresnému súdu vyjadrenie, ktoré doplnil 9. júna 2004 jeho právny zástupca predložením požadovanej špecifikácie námietok spolu s ďalšími listinnými dôkazmi.

Dňa 13. septembra 2004 okresný súd rozhodol uznesením o nariadení znaleckého dokazovania znalcom - Ústav z odboru zdravotníctva a farmácie (oftalmológia), MFN, M. (ďalej len „martinská fakultná nemocnica“).

Dňa 4. októbra 2004 martinská fakultná nemocnica oznámila okresnému súdu, že vypracovanie posudku si vyžiada dlhší časový úsek.

Dňa 11. októbra 2004 okresný súd doručil uvedené stanovisko martinskej fakultnej nemocnice právnomu zástupcovi sťažovateľa vyzval ho vyjadriť sa k nemu. Sťažovateľ toto vyjadrenie predložil až po opätovnej výzve okresného súdu (zo 6. decembra 2004) 8. decembra 2004.

Dňa 14. januára 2004 zaslal okresný súd martinskej fakultnej nemocnici spisový materiál.

Dňa 26. januára 2005 martinská fakultná nemocnica oznámila okresnému súdu, že požiadala Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) o vyčiarknutie zo zoznamu znalcov, a preto mu 28. januára 2005 vrátila spisový materiál.

Dňa 27. januára 2005 sťažovateľ požiadal okresný súd o oslobodenie od súdnych poplatkov a o ustanovenie advokáta.

Dňa 22. februára 2005 okresný súd rozhodol o ustanovení nového znalca – ústavu z odboru zdravotníctva a farmácia, ktorý 9. marca 2005 oznámil okresnému súdu, že nie je poistený pre prípad zodpovednosti za škodu zo znaleckej činnosti, a preto nemôže znalecký posudok vypracovať.

Dňa 26. apríla 2005 okresný súd rozhodol uznesením o ustanovení znalca z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvie oftalmológia MUDr. M. H., CSc. a 6. júna 2005 mu zaslal spisový materiál.

Dňa 5. júla 2005 požiadal znalec okresný súd o poskytnutie preddavku na trovy znaleckého dokazovania. Na základe toho okresný súd 27. júla 2005 rozhodol uznesením o predbežnom vyplatení preddavku na trovy znaleckého dokazovania znalcomi.

Dňa 15. augusta 2005 predložil znalec okresnému súdu vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 31. augusta 2005 odoslal okresný súd vypracovaný znalecký posudok sťažovateľovi a žalovanému s poučením o možnosti vyjadriť sa k nemu (v lehote 20 dní).

Dňa 26. septembra 2005 doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie k znaleckému posudku sťažovateľ a 3. novembra 2005 žalovaný.

Dňa 29. novembra 2005 okresný súd písomne požiadal sťažovateľa a príslušné štátne orgány a inštitúcie o informácie týkajúce sa majetkových pomerov sťažovateľa za účelom posúdenia jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie advokáta (okresnému súdu boli požadované skutočnosti oznámené v časovom rozmedzí od 9. do 13. decembra 2005) a zároveň v ten istý deň okresný súd zaslal znalcomi vyjadrenie sťažovateľa k znaleckému posudku s výzvou zaujať písomné stanovisko (okresnému súdu bolo písomné stanovisko predložené 27. januára 2006).

Dňa 13. februára 2006 sťažovateľ požiadal okresný súd, aby rozhodol o ustanovení znalca a o jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie advokáta.

Dňa 17. februára 2006 sťažovateľ predložil okresnému súdu listinné dôkazy.

Dňa 5. apríla 2006 okresný súd uznesením rozhodol o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a o neustanovení právneho zástupcu pre sťažovateľa, proti ktorému podal sťažovateľ 25. apríla 2006 sťažnosť.

Dňa 5. mája 2006 okresný súd predložil uvedenú sťažnosť spolu so spisovým materiálom Krajskému súdu v Košiciach, ktorý o nej rozhodol uznesením z 31. júla 2006, ktorým zrušil napadnuté uznesenie vo výroku o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a vo zvyšnej časti zmenil toto uznesenie tak, že sťažovateľovi ustanovil advokáta.

Dňa 23. novembra 2006 okresný súd požiadal o poskytnutie súčinnosti LF UK v B. pri zisťovaní osôb spôsobilých vypracovať znalecký posudok v danej veci.

Dňa 10. apríla 2007 ministerstvo spravodlivosti predložilo okresnému súdu na základe výzvy okresného súdu z 15. marca 2007 oznámenie, v ktorom uviedlo, že v súčasnosti je v zozname znalcov, časť znalecké ústavy, odbor zdravotníctvo a farmácia,

zapísaná len UPJŠ v K., LF a súčasne poukázalo na možnosť postupu podľa § 15 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch“).

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje,

aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Samosudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci. Tieto tri kritéria zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prejednanie záležitosti súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

1. Predmetom ústavnej s'ťažnosti je časť civilného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 C 313/94 v období po 30. apríli 2004, t. j. po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 233/03-26 zo 7. apríla 2004, ktorým bolo vyslovené porušenie základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v označenom konaní.

V uvedenom náleze ústavný súd vyslovil, že vzhľadom na predmet konania, ktorým je uplatnená náhrada škody spôsobená podľa tvrdenia s'ťažovateľa nesprávnym zdravotníckym výkonom, možno tento hodnotiť ako skutkovo zložitý, pretože rozhodnutie veci závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, a teda dokazovanie ustanovením znalca, ako aj dokazovanie výsluchom účastníkov, svedkov, zaobstaraním a vyhodnotením listinných dôkazov, čo si vyžaduje časovo náročnejší procesný postup v konaní. Právnu zložitost' veci však ústavný súd v náleze nekonštatoval.

V období po 30. apríli 2004 nebola ústavným súdom v posudzovanom konaní zistená žiadna skutočnosť opodstatňujúca zmenu záveru ústavného súdu ohľadne posúdenia právnej zložitosti tohto konania v porovnaní s jeho názorom vysloveným v už spomínanom náleze. Pokiaľ ide o otázku skutkovej zložitosti predmetu konania v uvedenom období, ústavný súd konštatuje, že táto zložitosť už nedosahuje intenzitu porovnateľnú s predchádzajúcim obdobím, a to vzhľadom na okresným súdom vykonané rozsiahle dokazovanie a zaobstarané listinné dôkazy v predchádzajúcom období pred 30. aprílom 2004.

2. Ústavný súd skúmajúc správanie sťažovateľa v posudzovanej časti konania nezistil žiadne okolnosti, v dôsledku ktorých by mohlo dôjsť k závažnejšiemu spomaleniu postupu okresného súdu pri prerokovaní a rozhodnutí uvedenej právnej veci.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd konštatuje, že posudzovaná časť konania je poznačená obdobiami nesústredenej a neefektívnej činnosti okresného súdu, ktoré sa premietli do zbytočných priet'ahov v uvedenom konaní v celkovej dobe takmer 27 mesiacov.

Ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty ohľadom tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne I. ÚS 376/06).

V prvom rade ide o obdobie od 4. októbra 2004, keď martinská fakultná nemocnica doručila okresnému súdu „*Stanovisko k Vašej žiadosti o vypracovanie ústavného znaleckého posudku*“, až do 26. januára 2005, keď oznámila okresnému súdu, že požiadala ministerstvo spravodlivosti o vyčiarknutie zo zoznamu znalcov a súčasne požiadala

okresný súd o „zrušenie uznesenia a jej pribratí“. Okresný súd v uvedenom období vykonával neefektívne úkony spočívajúce v zasielaní stanoviska martinskej fakultnej nemocnice (v ktorom si znalecký ústav určoval „svoje podmienky“) na vyjadrenie účastníkom konania. Spisový materiál okresný súd nepredložil znaleckému ústavu hneď po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania (20. októbra 2004), ale až 14. januára 2004. Okresný súd tak postupoval nesústredene, nezabránil sťažovaniu postupu konania zo strany uvedeného ústavu, napr. poučením znaleckého ústavu o jeho postavení a povinnostiach v konaní v zmysle § 16 ods. 1, ods. 2 zákona o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch, prípadne s využitím možností poriadkových opatrení v zmysle § 53 OSP.

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva predovšetkým štát zodpovedá za prieťahy spôsobené jeho orgánmi, a to tak orgánmi, ktoré konanie vedú, ako aj orgánmi, ktoré poskytujú znalecký posudok alebo poskytujú inú činnosť pri dokazovaní (napr. *Allenet de Ribemont v. Francúzsko*, séria A, č. 308, alebo *Martins Moreira v. Portugalsko*, séria A, č. 143).

Úkony vykonané v období od 26. apríla 2005, keď okresný súd rozhodol o ustanovení znalca MUDr. M. H., CSc., do 10. apríla 2007, keď požiadal opätovne ministerstvo spravodlivosti o poskytnutie súčinnosti, hodnotí ústavný súd ako nesústredenú a neefektívnu činnosť. Podľa názoru ústavného súdu okresný súd pribratím znalca MUDr. M. H., CSc., vykonal nadbytočný, a teda neefektívny úkon, pretože viazanosť právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v zrušovacom uznesení si vyžadovala pribratie znaleckého ústavu. V nasledujúcom období už okresný súd v zmysle uvedeného usmernenia odvolacieho súdu vykonával úkony smerujúce k pribratiu znaleckého ústavu, išlo však o nesústredenú a zbytočne zdĺhavú činnosť. Okresný súd zisťoval aktuálny zoznam znaleckých ústavov prostredníctvom zdĺhavého postupu – duplicitných dožiadaní adresovaných ministerstvu spravodlivosti, a to i napriek možnosti poskytovanej platnou právnou úpravou (§ 4 ods. 7 zákona o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch), ktorou je vyhľadávanie v zozname znalcov elektronickou formou na príslušnej internetovej stránke ministerstva spravodlivosti a ktorá je spojená s minimálnou časovou náročnosťou.

Postup okresného súdu, keď v jednom z uvedených dožiadaní požiadal ministerstvo spravodlivosti o zaujatie stanoviska „*V prípade, že v zozname znalcov nie je v súčasnosti zapísaný žiadny znalecký ústav, ktorý by bol spôsobilý podať vo veci znalecký posudok, (...)*“, považuje ústavný súd za neprípustný, pretože základným predpokladom pre rýchly a efektívny procesný postup súdu je aj znalosť relevantnej právnej úpravy (v danom prípade ustanovenie § 15 zákona o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch).

Rovnako postup okresného súdu, keď rozhodol v rozpore s platnou právnou úpravou [§ 4 ods. 2 písm. ch) zákona č. 71/1992 Zb. Slovenskej národnej rady o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov] o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a o neustanovení právneho zástupcu pre sťažovateľa, hodnotí ústavný súd ako nesústredenú činnosť, ktorá zapríčinila zbytočné prietahy posudzovaného obdobia.

Z petitu podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ žiada ústavný súd aj o vyslovenie porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v predmetnom konaní pred okresným súdom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si už pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, z tohto dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, III. ÚS 109/07).

Vzhľadom na uvedené rozsiahle obdobia nesústredenej a neefektívnej činnosti okresného súdu nemožno takmer tri roky trvajúcu dobu posudzovanej časti konania

vedeného okresným súdom bez rozhodnutia vo veci považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ani za primeranú podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľa boli porušené (1. bod výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby konal vo veci bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci (2. bod výroku nálezu).

III.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk, ktoré odôvodnil skutočnosťou, že súdne konanie trvá už dvanásť rokov a zdĺhavosť konania veľmi nepriaznivo pôsobí na jeho psychický stav a stav jeho rodinných príslušníkov, pričom napriek predchádzajúcemu príkazu ústavného súdu pre okresný súd konať bez zbytočných prieťahov, tieto pretrvávajú.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie (obdobne III. ÚS 142/06).

Ústavný súd priznal v tomto prípade finančné zadost'učinenie v s'ťažovateľom uplatnenej sume 100 000 Sk (3. bod výroku nálezu), ktorá podľa jeho názoru zohľadňuje predmet, charakter a dobu posudzovaného konania, dĺžku zbytočných priet'ahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu s'ťažovateľa. Jej závažnosť nepochybne podstatným spôsobom zvyšuje fakt, že k zbytočným priet'ahom v postupe okresného súdu v posudzovanom konaní došlo opakovane po tom, čo ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 233/03–26 zo 7. apríla 2004 vyslovil porušenie základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 14 C 313/94 a prikázal mu konať bez zbytočných priet'ahov.

S'ťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 5 788 Sk pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby realizované v roku 2006 (prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie na ústavný súd), ako aj režijného paušálu.

Pri stanovení výšky priznanej náhrady trov právneho zastúpenia s'ťažovateľa vychádzal ústavný súd z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) s tým, že predmet konania pred ústavným súdom (konanie o s'ťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy) je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadost'učinením alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 129/03, III. ÚS 11/05, III. ÚS 142/06).

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2006 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 730 Sk a hodnota režijného paušálu 164 Sk.

S'ťažovateľ v danom prípade mohol požadovať náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom v súlade s uvedenými ustanoveniami vyhlášky č. 655/2004

Z. z. za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2006 (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie vo veci – sťažnosť), teda 2 x 2 730 Sk + 2 x 164 Sk, spolu 5 788 Sk.

Ústavný súd preto priznal sťažovateľovi podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde náhradu trov právneho zastúpenia v uplatnenej sume 5 788 Sk (4. bod výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2007